

VÝROČNÁ SPRÁVA za rok 2013-2014

Údaje o škole

Názov: **Súkromná základná škola waldorfská**
Adresa: **Vihorlatská 10, 831 04 Bratislava**
IČO: **36069833**
Tel.: **00421 2 202 830 20, 0903 557 121**
E-mail: **ba@iwaldorf.sk**
Web: **www.waldorfskaskola.sk**
Vznik: **Zriadená 10. 7. 2001 na základe rozhodnutia MŠ SR a zaradená do siete škôl s účinnosťou od 1. 9. 2001.**
Riaditeľ: **PaedDr. Slávka Šebová**
Zriaďovateľ: **Výchova k slobode, o.z.**
Štatutár: **Marián Czére**

Finančná bilancia školy

Príjmy z verejných zdrojov	410 823
Príjmy z vlastnej činnosti	253 889
Príjmy ostatné	23 856
Príjmy spolu	688 568
Výdavky personálne	469 462
Výdavky operatívne	138 647
Výdavky projektové	2 716
Výdavky spolu	610 825
Rozdiel príjmy/výdavky	77 743

Organizácia školy

Práce uskutočnené v škole počas roku 2014/2015

Počas školského roka 2013/2014 pracovalo v tíme denného chodu šesť zamestnancov. O kancelársku administratívu a každodenný styk s okolím sa starala Tatiana Jozefíková, beh kuchyne zabezpečovala Tatiana Čunderlíková ako kuchárka a Linda Chudá ako pomocná sila pri umývaní a pri vydávaní obedov. Technickú správu, financie a koordináciu denného chodu mali na starosti Peter Heriban a Dominik Dluhoš. Dennú starostlivosť o funkčnosť vybavenia školy a záhrady, nákup materiálu a tovarov a dovoz obedov zabezpečoval Dominik Dluhoš. Každodenná čistota a hygiena v celej škole bola poslaním pre Eriku Hickievičovou.

Začiatkom nového roka sme boli nútený vymeniť tepelné čerpadlo, ktoré zabezpečuje kúrenie v budove školy. Počas tohto leta sa nám konečne podarilo zrekonštruovať horné chlapčenské záchody, konkrétne sme vymenili staré pisoáre za zariadenia bez vody URIMAT, ktoré šetria vodu a sú jednoduché na údržbu. Zároveň sa z nich nešíri zápach a sú hygienicky vhodnejšie. Prerábali sa taktiež obklady a boli zrekonštruované odpadové odtoky. Už niekoľko rokov sme riešili nutnosť prerábky kuchyne, ktorá sa tohto roku stala skutočnosťou. Je vymenený obklad v celej kuchyni, pribudol nám umývací pult na varnice, drevené regále nahradili kovové. Ešte nás čaká rekonštrukcia osvetlenia v kuchyni. Počas leta sa nám podarilo vyrobiť niekoľko nových stojanov na noty do tried a dve nové drevené lavice do tretej triedy. V rámci priestorovej núdze sme presťahovali špeciálnu triedu zo školského bytu do priestorov terapeutickej miestnosti, ktorá sa presťahovala do malej terapeutickej miestnosti. Menšie zmeny sa udiali tiež vo výtvarnom ateliéri. Projekt hlineno-slamený domček sa posunul opäť výrazne smerom k dokončeniu. Dostal niekoľko nových vrstiev hliny, kamenné opevnenie zdola a nové dvere. Momentálne pokračujú práce na ukončení zelenej strechy a jej odvodnenia. V rámci tried a spoločných priestorov sa urobilo množstvo malej práce, či už opráv alebo nových riešení.

Personalistika

V auguste 2013 sa v **personalistike** zmenilo obsadenie. Miesto Slávky Šebeovej nastúpila Dáša Czéreová od 21.8.2013. Teda obsadenie personalistiky fungovalo v tandeme Zuzana Bajusová a Dáša Czéreová. Ako každý rok i tento rok sa v auguste doladzoval rozvrh hodín, dozory v jedálni a na chodbách, obsadenie miestností a personálne obsadenie.

Do 1.roč. nastúpila triedna učiteľka Denisa Matrayová s klubistkou Barborou Krajíčkovou. Druhý ročník mal na starosti triedny učiteľ Slavomír Lichvár s klubistkou Sašou Paršo. Eva Anjelová nastúpila na materskú dovolenku. Tretí ročník viedla Dáša Czéreová s Petrom Polákom, štvrtý ročník viedla Mírka Okuliarová s Renátou Kubečkovou, piaty ročník Pavel Hanuštiak, šiesty ročník Zuzana Bugárová, siedmy ročník Zuzana Bajusová, ôsmy ročník Alena Klčová a deviaty ročník Ivana Bartovičová. V decembri nastúpila na materskú dovolenku Stanka Halačová, učiteľka hudobnej výchovy.

V marci ukončila svoju činnosť učiteľka angličtiny Jane Prejsa.

Škola ukončila pracovný pomer s učiteľom nemeckého jazyka Danielom Iždinským.

V dennom chode pracovalo päť ľudí v správcovskej skupine: Xénia Činčurová, Slávka Šebová, Tatiana Jozefíková, Dominik Dluhoš, Peter Heriban. V kuchyni vo výdajni pracovala Tatiana Čunderlíková, výpomoc Janka Baníková a posledné mesiace pred koncom školského roka nastúpila do výdajne Linda Chudá. Upratovanie mala na starosť Erika Hickievičová.

Počas celého roka bolo podporované vzdelávanie a osobnostný rozvoj zamestnancov, ktorí sa zúčastnili mnohých kurzov, vzdelávaní, či absolvovali štúdium v doplňujúcich odboroch na vysokých školách.

Vzťahy s verejnosťou

Tento školský rok sa škola venovala ukončovaniu procesu experimentálneho overovania waldorfskej pedagogiky na Slovensku. Vypracovali sme porovnania štátneho vzdelávacieho programu s waldorfským a rozdiely ako aj školský vzdelávací program sme zverejnili na stránke školy. Napriek jednoznačne pozitívnym výsledkom overovania uverejneným v záverečnej správe garanta – Štátneho pedagogického ústavu, ministerstvo školstva sa k procesu overovania do konca školského roku nevyjadriло. Waldorfskú pedagogiku v blogu týždenníka Týždeň podporil aj známy český publicista venujúci sa vzdelávaniu, pán Feřtek. O situáciu overovania sa zaujímala aj medzinárodná waldorfská organizácia ECSWE, ktorá adresovala list slovenskému ministrovi školstva s ponukou pomôcť legislatívne zakotviť waldorfskú pedagogiku v slovenskom vzdelávacom systéme. O waldorfskú školu ako predstaviteľku alternatívneho vzdelávania sa zaujímali aj viaceré médiá, ktoré školu navštívili, a reportáže zverejnili v printovej alebo internetovej verzii (Trend, Nota Bene). Tohto roku výrazne vzrastol aj záujem rodičov o našu školu, takže škola prvý raz vo svojej histórii nemohla prijať všetkých záujemcov o prvý ročník.

Posilňovala sa aj spolupráca rodičov s kolégiom školy, rodičia sa aktívne zapájali do mnohých organizačných procesov až došlo k vytvoreniu Asociácie učiteľov a rodičov školy s cieľom zlepšovať organizačný chod školy a podieľať sa na ňom spoločnými silami.

Pedagogický proces

1. ROČNÍK

Spracovala triedna učiteľka Denisa Mátrayová

Počas roka zvládli deti učivo v plnom rozsahu. Na hodinách slovenského jazyka sa pomocou príbehov stretli s písmenkami. V rytmickej časti sa oboznámili s množstvom básničiek, pesničiek, rečňovaniek k rôznym ročným obdobiam, na ktorých si precvičovali recitáciu, dramatizáciu, spev, či pamäť. V príbehovej časti sa prostredníctvom pútavého rozprávania učiteľa dostali do sveta rozprávok, kde víťazilo dobro nad zlom. Formové kreslenie riadkových foriem im pomáhalo pri písaní písmen. Na hodinách matematiky spoznali rímske a arabské číslice. Formou jednoduchých hier a úloh spoznávali sčítanie, odčítanie, násobenie, či delenie.

Na hodinách ručných prác sa dostali do sveta ovečiek a pastierov. Navštívili farmu Abeland v Lozorne, kde videli ovečky na paši a tiež si vypočuli rozprávanie o ceste vlny. V škole vlastnými rúčkami nastrihanú vlnu čistili, prali, sušili, farbili, česali aj spriadali, neskôr sa naučili štrikovať a uštrikovali si každý sám vtáčika a peračník.

Okrem toho pracovali aj s inými prírodnými materiálmi. Ušili si škriatka, ryžového draka na Michaelskú hru, rôzne výrobky na bazár: cencúlik z filcu, anjela z ovčej vlny, maľovali vajíčka, sadili kvety v kvetináčoch i v záhradke. Na výtvarnej výchove spoznali svet farieb. Cez príbehy sa stretli so žltou, modrou a červenou a sami si vyrobili oranžovú, fialovú, zelenú.

Telesnú výchovu sprevádzalo množstvo hier , skoky cez lano aj popod, loptové hry, naháňačky...

Hudobná výchova deti veľmi nadchla. Radi spievali, tancovali, hrali rôzne rytmické cvičenia. Na flaute sa naučili jednoduché pentatonické pesničky či melódie.

Veľmi pekne sa rozprúdila spolupráca so siedmym ročníkom, kde nám starší žiaci chodili pomáhať či už na ručné práce alebo pre nás vyrobili na práci s drevom drevené hračky.

Školu v prírode sme strávili v blízkosti Bratislavy v Harmónii pri Modre. Vychádzky do prírody, stavanie domčekov pre škriatkov či nočný pochod len pomohli upevniť nový kolektív a zažiť pekné spoločné chvíle aj mimo školy.

Počas roka sme navštívili aj divadlo, Železnú studničku, či Rytiersky deň v Abelande.

2. ROČNÍK

Spracoval triedny učiteľ Slavomír Lichvár

Druháci vkročili do posledného zlatého roku svojho detstva, do posledného roka pred takzvaným “Rubikonom”, prelomom, ktorý ich postrčí o ďalší veľký krok k svetu dospelých.

Zatiaľ však ešte, v druhej triede, nevybledlo ich detstvo úplne. Svet rozprávok je už síce odkázaný svetu fantázie a druhákovi sa javí, že dŕhový most medzi vonkajším svetom a svetom rozprávok vybledol. Veľké obrazy rozprávok sa strácajú jeho duševnému obzoru, preto sa v čistej viere vo vznešenú povahu človeka obracia s nádejou k svetu legend. Tam veľkí vznešení síce nedozerne prekonávajú morálny rozmer dospelých, v jeho bezprostrednom okolí, sú však aj tak

skutoční. Ved' kroniky dokazateľne zaznamenávajú, že žili síce dávno, ale reálne žili medzi svojimi priemernými blížnymi.

Popri svete legend má druhák pochopenie ešte pre jeden druh obrazov – pre obrazy bájok. Veľmi konkrétne cíti, že vo zvieratkách sú častokrát schované ľudské vlastnosti, ktoré sa už dajú celkom dobre v živote pozorovať. Tak bájky chránia deti pred tým, aby príliš neprepadávali jednostrannostiam, ktorým neprepadnúť, ako ukazuje svet dospelých, nie je vôbec ľahké.

V rovine zručností je druhák oproti situácii z prvého ročníka na koni. Celý minulý rok pracoval na osvojovaní základných pracovných návykov. Tieto už si do značnej miery ovojil a nemusí začínať od nuly. Vidieť to najmä pri úprave písmeniek a číslíc v zošite, pri kresbe, maľbe, no predovšetkým pri formovom kreslení, kde už nestačí učiteľovu formu kopírovať. Zavše si úloha žiada to, čo je na tabuli dané, samostatne dotvoriť podľa osovej či bodovej symetrie.

Druháci stáli tento rok popri vyššie spomenutom aj pred sociálnou výzvou, keďže od septembra do triedy nastúpili tri nové deti a od februára pribudol ešte jeden chlapec. Celkový počet sa tak ustálil na 29-tich deťoch, pri počte 11 chlapcov a 18 dievčat. Myslím, že druháci sa so sociálnou výzvou – prijať medzi seba štyri nové deti – vysporiadali veľmi dobre, hoci v prípade prvých troch detí je možné hovoriť o štvormesačnej adaptačnej fáze.

Čo-to zo svojej práce mohli deti ukázať aj na školských besiedkach. Na michaelskej besiedke predviedli michaelské spievanie a hru na flautu. Na vianočnej besiedke ukázali krátku dramatizáciu na tému “Košíčka pre Krista” a na tej veľkonočnej predviedli divadielko “Obrázky zo života brata Františka”.

V čase Vianoc sa navyše v spolupráci s rodičmi podarilo zrealizovať projekt “Ochutnaj naše Vianoce”. Ten vytvoril v adventnom čase priestor pre stretnutie generácií pri pečení medovníkov. Popri deťoch, rodičoch a starých rodičoch zo školy sa projektu zúčastnili aj obyvateľky Mierovej kolónie, čím bola podporená myšlienka spolupráce a súdržnosti s komunitou okolia školy. Túto myšlienku sme tiež realizovali tromi vystúpeniami v blízkom klube dôchodcov. Na dvoch z nich bol prítomný aj starosta mestskej časti Nové Mesto, pán Kusý.

Je teda zrejmé, že popri klasických školských činnostiach – recitácia, písanie, čítanie, počítanie, eurytmické cvičenia, spev a muzicírovanie na gitarách a flautách – hrali dôležitú úlohu aj mimoškolské aktivity, pri ktorých išlo o pestovanie zdravého vzťahu dieťaťa nielen k svojmu okoliu, ale k svetu vôbec. Takými boli jesenné a jarné výlety do prírody, ako aj korčuľovanie v zime. Vrchol v tomto smere predstavovala škola v prírode v Harmónii pri Modre. Deti miesto poznali z minuloročnej školy v prírode, čo pomohlo prekonávať smútok z odlúčenia s rodičmi. V rámci niekoľkých turistických výletov si zároveň pestovali schopnosť sebaaprekonávania, ktorá sa blahodárne odzrkadlila v ich schopnosti podieľať sa na vyučovacom procese v čase nasledujúcom po škole v prírode.

Tu totiž usilovne pracovali takpovediac do posledného dňa, keďže bolo potrebné zavŕšiť úlohy z ručných prác, kde v rámci tohto školského roka mohli deti absolvovať čistenie a farbenie vlny, štrikovanie peráčníka a ovečky, vyšívanie listových človečiek a napokon tkanie vlastnoručne vyrobenej taštičky. Takouto usilovnou prácou si deti vytvorili dobré predpoklady na utuženie vnútornej sily, ktorá bude potrebná pre veľký vývojový krok v treťom ročníku – pre rozlúčku so svetom fantázie a vstup do racionálnejšie ladeného vnímania skutočnosti – v rámci už spomínaného “Rubikonu”.

3. ROČNÍK

Spracovala triedna učiteľka Dáša Czéreová

Tretiaci pokračovali v upevnení základných zručností písania, čítania a počítania. Celé obdobie sa nieslo v duchu príbehov zo Starého zákona, starých remesiel, mier a váh. Učebná látka korešpondovala s vývojovými potrebami žiakov a vhodne ich rozvíjala. Počas roka sme absolvovali množstvo zaujímavých akcií a činností:

Výroba draka na Michaeliskú slávnosť

A začali sme epochu Od zrna k chlebu

Medzitriedny projekt čitateľských zručností

Aj chlapci s vervou háčujú

Adventná špirála a štyri školské
besiedky

Staré remeslá – tkanie

Morena, Morena kdes prebývala

Maľovanie príbehov zo St.zákona

Škola v prírode - skanzen Pribylina

3. ROČNÍK

Spracovala klubista Peter Polák

Minulý školský rok priniesol v klube pre tretiakov veľkú zmenu, pretože ich bývalá klubistka Deniska nastúpila ako triedna učiteľka do prvého ročníka, a tak deti dostali nového klubistu, dokonca takého, ktorý bol na waldorfskej škole prvý rok. Prvé oťukanie prebehlo rýchlo a spolupráca od začiatku fungovala dobre. Cieľom bolo vytvoriť deťom priestor, kde by sa cítili príjemne a kde by sa mohli realizovať.

Väčšinu času vonku sme trávili na zadnom dvore, kde je ihrisko, altánok, množstvo stromov na lozenie a veľa zákutí, kde sa dá schovať.

Na jeseň sme veľa chodili von, zbierali jablká a hrušky zo stromov a tiež sme zbierali popadané ovocie pod stromami, neskôr aj zametali popadané lístie. Na olovrant sme chodievali do triedy, kde sme si čítali príbehy. Veľmi obľúbenými knižkami boli príbehy Grázlika Gaba, ktoré nás vždy všetkých rozosmiali. Dievčatá si veľmi rady v triede kreslili a obľúbenou činnosťou chlapcov bolo stavanie drevených kociek. Veľa zážitkov sme mali pri príprave Martinskej slávnosti, kedy sme spoločne vyrábali lampášiky a piekli sme koláčky v tvare podkovičiek. Asi najväčší úspech pri tom malo oblizovanie práškového cukru.

Zima nám tento rok veľmi nevyšla, sneh nenapadal takmer žiadny, takže guľovačka bola asi len dvakrát a snehuliakov sme nestavali vôbec. Za to sa nám podarilo vyrobiť krmítka pre vtáčiky, ktoré sme spolu rozvešali po stromoch na záhrade. Taktiež sme usilovne pripravovali darčeky pre vianočný bazár. V tomto období začali tiež štvrtáci organizovať čajovňu, ktorú deti veľmi rady navštevovali. Keďže počasie vonku nebolo najlepšie, začali sme chodiť do telocvične. To malo veľký úspech a postupne sa k nám pridávali aj deti s nižších ročníkov. Najradšej sme spolu hrávali pamäťovú vybíjanú, poprípade si každý mohol vyskúšať rôzne náradia a činnosti. Pravidelné chodenie do telocvične nám vydržalo až do konca školského roka.

Na jar sme postupne opäť viac času trávili na zadnom dvore, kde sa deti voľne hrali a tiež sa starali o zvieratá na školskom dvore – zajace a sliepky. Posledný mesiac pred prázdninami sme trávili veľa času na stromoch zbieraním čerešní, čo bola naozaj veľmi obľúbená činnosť.

4. ROČNÍK

Spracovala triedna učiteľka Miroslava Okuliarová

Školský rok sme s deťmi začali epochou o zlomkoch, kde sme delili všetko, čo sa dalo. Od chlebíkov, cez koláče, paličky, rôzne predmety. Delili sme sa aj v triede, v rodine. V septembri sme dokončili tému z predchádzajúceho roka, kde sme so štvrtákmi spolu previali vycepované obilie, namleli sme ho a upiekli sme chlebíky, s ktorými sme sa podelili aj s ostatnými triedami. Doniesli sme jeden aj do zborovne, aby sa naši učitelia posilnili. Naše mamičky nám urobili chutné nátierky, a tak sme si na chlebíkoch pochutili o to viac.

Bola to veľká zábava

Dobrá chuť!

Neskôr nás čakali aj iné výzvy. Napríklad naučiť sa vyšívať krížikovou výšivkou, spoznať slovné druhy, ale aj v sociálnej oblasti prijať deti, ktorým osud nenadelil do vienka toľko zdravia ako nám. Preto sme popri činnostiach, ktoré naplňali naše hlávky, naplňali aj naše srdcia prácou pre iných – pre „našu špeciálnu triedu.“

Náplň pracovného vyučovania - vyšívanie

Príprava darčiekov

Prekvapenie vyšlo!

Keď prišla zima, radi sme popri príkladoch z matematiky a diktátoch išli vyvetrať aj svoje telá na ľadovú plochu, kde nás mráz a vietor poriadne popreháňali.

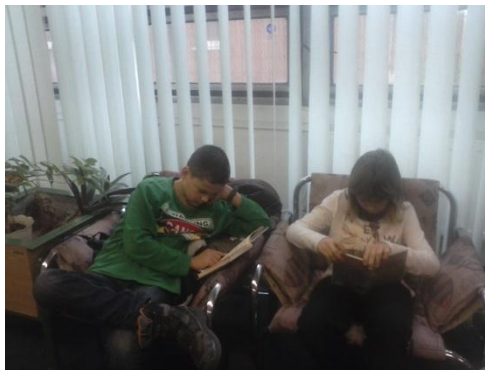
Takto nabudení sme sa mohli pustiť do počítania z matematiky kartami multiplex, či poznávaním našich obľúbených zvieracích miláčikov a zmyslov, ktorými sme obdarení aj my ľudia. Pripravili sme z tejto epochy aj besiedku pre našich rodičov.

Po Vianočnej besiedke, kde sme predstavili šikovnosť našich rúk v podobe uháčkovaných čiapok a ukážke švédskej pesničky s flautami, sme si oddýchli na dva týždne počas prázdnin, ale predtým sme sa stretli s našimi úžasnými mamičkami a napiekli sme spolu do našich rodín chutné vianočné zákusky a koláče. Náš kolektív netvorí len deti, ale aj rodičia, ktorí spolu tvoria zábavnú partiu!

Od nového roka sme mali naplánované plávanie, ktoré sme si užili v jarných mesiacoch. Navštívili sme aj knižnicu, kde sme si mohli prečítať zaujímavé knihy a hlavne, naučili sme sa v nej orientovať.

Po upálení Moreny, ktorú sme hodili do vôd malého Dunaja, sme už vedeli, že krásne počasie na nás nebude dlho čakať. Hodiny nemčiny, kde sme sa naučili nové slovíčka a rečové formulky na dorozumievanie, sme mohli využiť v múzeu Haus de Meere vo Viedni.

Pokračovali sme aj na našom triednom projekte – stavaní hlineno-slameného domčeka, pri ktorom nám pomohli naši rodičia, aj dobrovoľníci z projektu Postavme naše mesto na nohy, za čo im veľmi ďakujeme!

Mali sme s deťmi ešte veľa iných aktivít. Čakal na nás zemepis, kde sme pomocou kompasu, polohy slnka na oblohe trénovali našu orientáciu v škole v prírode v Kopytovskej doline, ale aj v meste Bratislava. Navštívili sme aj niektorých našich

spolužiakov, kde sme sa ako trieda veľmi dobre cítili. O dejinách nášho mesta sme učili na Bratislavskom hrade, či Devíne, na ktorý sme sa dostali loďou po rieke Dunaj.

Takto sme skončili náš školský rok, ktorý bol plný zážitkov, kamarátstiev, ale aj prekonávaní výziev, ktoré k nám prichádzali v podobe nových vyučovacích tém.

Už teraz sa tešíme na piaty ročník!

4. ROČNÍK

Spracovala triedna klubistka Renáta Kubečková

Naši štvrtáci boli pekná živá trieda. Dievčatá vytvárali hrdú, nezávislú skupinu, len postupne si k sebe pripúšťali novú klubistku. S chlapcami sa riešili veci hneď: bitky, výsmechy a iné bežné chlapčenské kúsky. Ale predovšetkým deti podchytili príbehy, hlavne tie z detstva klubistky, kde od babky schytala po zadku. Po príchode prvých jesenných dní sme sa začali venovali tradičnej štvrtáckej čajovni. Deti sa učili pripravovať čaj, servírovať a obsluhovať hostí. Ale predovšetkým spoločenskému a zdvorilému správaniu. Deťom sa spočiatku nechcelo čajovňu rozbehnúť, ale potom ich to chytilo tak, že bol problém skoordinať nadšenú skupinu. Čajovňa nás veľmi zbližila a potom, keď sa blížil vianočný bazár, vedeli sme spolu prichystať veľa pekných vianočných výrobkov. Zima skracovala dni, a tak väčšinu popoludní sme trávili hrami v triedach. Ale vždy keď sa dalo, šli sme na vzduch, aby sa z nás nestávali "izbové mačky". Príchodom jari sa naše pobyty na školskom dvore predlžovali a snažili sme starať aj o svoje okolie. Darilo sa aj udržiavať poriadok na dvore: zbierali sme smeti, napadané ovocie, ale dievčatá rady pomáhali aj na bylinkovej špirále. Školské jazierko bolo

veľkým lákadlom, hlavne chlapcov, ktorí neraz skončili v jeho vodách a museli sa prezliekať. V triede bola aj silná skupina futbalistov, vedeli v hre stráviť aj 2 hodiny. S dievčatami sme rady vysedávali na "rozprávacom strome" - jablonke, pod korunou ktorej zaznievali ich tajomstvá. Koniec školského roku sa niesol v znamení výletov do centra Bratislavy a Devína. Boli to posledné veselé chvíle v tejto triednej kombinácii, posledných príbehov či povestí o starej Bratislave.

5. ROČNÍK

Spracoval triedny učiteľ: Pavel Hanuštiak

Celý piaty ročník sprevádzali nálady, príbehy a fakty starovekých kultúr, ktoré našli svoje vyvrcholenie v starovekom Grécku. Fascinujúce príbehy o Gilgamešovi, Budhovi, ale i historické fakty, napr. o zázračnom ubránení sa Grécka voči obrovskej presile Peržanov, nás privádzali do úžasu. Vyskúšali sme písať hieroglyfmi, klinovým písmom, kresliť pyramídy, zikkuraty alebo grécke chrámy. Naučili sme sa recitovať a dokonca písať básne v hexametri.

Hneď v septembri sme začali aj s prípravou na starogrécku medzinárodnú olympiádu. Začali sme trénovať hod diskom, hod oštepom, skok do výšky, maratónsky beh, zápasenie a štafetu.

Zimný čas bol naplnený aj kultúrou. Žiaci nacvičovali spev, recitáciu a divadelné úlohy v príprave na verejné umelecké vystúpenie ku Vianociam *Medzi nebom a zemou*. Predstavenie sa konalo v Dome kultúry Dúbravka a piataci si mohli zažiť skutočnú divadelnú prácu s hercami, eurytmistami, hudobníkmi a svoje zodpovedné úlohy zvládli vynikajúco.

V priebehu roka prišiel aj nové predmety – geometria voľnej ruky a práca s drevom, na zemepise sme sa učili kresliť mapy, pri náuke o zvieratách sa učili žiaci zaujať svojich spolužiakov referátom a opisom života rôznych zvierat.

S blížiacou sa jarou vrcholila aj príprava na olympiádu. Šili a farbili sme chitóny, maľovali vlajku, učili sme sa po nemecky rôzne frázy a hlavne olympijskú prísahu.

Trénovali sme si aj stavanie stanov, najprv s pomocou, potom bez pomoci rodičov. Koncom mája prišiel dlho očakávaný deň. Ako už býva pravidlom, miesto konania olympiády v Rakúskom Schoenau nás privítalo dažďom a zimou. Rýchlo sme postavili stany a začal trojdňový maratón príprav, tréningov a napokon samotnej olympiády. Piataci ukázali svoje skvelé zručnosti vo všetkých disciplínach a hrdosťou naplnení, že všetko zvládli, sa vrátili ako ozajstní víťazi domov.

Tesne pred prázdninami sme si v rámci utužovania kolektívu triedy v horúcich dňoch urobili výlety na Zlaté piesky. Hrali sme spolu rôzne hry a plávali.

6. ROČNÍK

Spracovala triedna učiteľka Zuzana Bugárová

Aj tento rok bol pre šiestakov mimoriadne pestrý, plný práce a zážitkov. Hneď v septembri to začalo doteraz neznámym predmetom – fyzikou. Akustiku v praxi nám predviedlo sláčikové kvarteto a s optikou, termikou a magnetizmom sme si poradili už sami. Množstvo dojmov, denné úlohy a závery z pokusov v zmysle trojkrokovosti vyučovania postavili do pozoru úplne všetkých.

Veľmi silnou témou pre šiesty ročník je tiež obdobie Starovekého Ríma so všetkým čo k tomu patrí. Obľúbené témy boli fungovanie senátu, krutí cisári, gladiátori, otroci či vyspelá kultúra. Na vlastnej koži sme si to mohli vyskúšať na výlete pri Piešťanoch.

Ako
otroci –
veslári sme
dali do
pohybu
krásnu
repliku
rímskej
lode

Hyperborea. Po plavbe sme strieľali z katapultu, či okúsili váhu rímskeho brnenia a zbraní. Rovnako zaujímavý výlet po stopách Rímskej ríše bola aj návšteva citlivo zrekonštruovaného mesta Carnuntum v Rakúsku.

Z obsahov vyučovania sa deti najviac potrápili s ekonomickou matematikou a percentami. Krásna bola geometria so svojimi zákonitosťami. V zemepise sme sa zo stredu Európy rozšírili na celý svetadiel s jeho štátmi, polaritami a zaujímavosťami. V botanike sme načúvali stromom a preskúmali kvety. Z akcií mimo vyučovania sme boli niekoľkokrát v kine aj na filmovom festivale Hory a mesto, na výstave v ÚĽUV-e, Vianočných trhoch, dvoch divadelných predstaveniach či na jazere Zlaté Piesky. V rámci epochy slovenčiny sa nám podarilo oživiť tradíciu školského časopisu. Ten náš sa volal Waldero a len ten, kto to skúsi, vie, koľko je za tým práce. S grafickou úpravou nám pomáhali aj dvaja rodičia, ale výsledok stojí za to.

Ešte ani dobre nezaschla tlačiarenská farba na časopise a 5. mája nás čakala premiéra cirkusového predstavenia. Pre nás to bola skutočne akcia roka. Trieda sa vďaka cirkusu dala dokopy – veď išlo o spoločnú vec. Obrovský úspech u publika, ale hlavne pocit, že sme niečo také dokázali, stáli za trojmesačné, často namáhavé a intenzívne prípravy. Okrem dvoch predstavení pre deti a rodičov sme na tretie pozvali aj klientov z blízkej Integrity a DSS Sibírska. Ohlasy boli priam dojímavé, preto verím, že by to bola pekná tradícia spolupracovať s týmito zariadeniami.

Ako odmena za celoročné úsilie bola určite ŠVP. Strávili sme nezabudnuteľný týždeň v srdci Slovenského raja. Program bol pestrý: turistika, kaštieľ v Betliari, Dobšinská ľadová jaskyňa, ale aj nádherná a nevšedná Krásnohorská jaskyňa. Samotná chata v Dedinkách a jej okolie boli ako stvorené pre ďalšie aktivity zo sveta botaniky, orientácie či preukázanie odvahy na nočnom pochode.

Tento rok bol zaujímavý aj v tom, že sa rôznym spôsobom menili počty detí v triede. Vo februári po roku a pol odišiel jeden žiak a stav chlapcov v našej dievčenskej triede klesol

len na šesť. Po mesačnej skúšobnej dobe síce dvaja odišli, ale ten tretí akoby bol s nami od začiatku. Našich 7 chlapcov má teda v opatere 15 dievčat – alebo skôr naopak. Okrem epôch slovenčiny a matematiky bola stále s nami aj Emka, ktorá sa však tento rok stala oficiálne žiačkou Našej triedy. Svoje miesto u nás stále má a spolu s ňou sa počet šiestakov na konci roka ustálil na počte 23 žiakov.

7. ročník

Spracovala triedna učiteľka Zuzana Bajusová

Siedmy školský rok našej triedy sa niesol v pracovnej i tvorivej nálade, ale zároveň aj v pociťte istej ťažoby, vyplývajúcej zo všetkých zmien, ktorými žiaci navonok i vnútorne prechádzali. Začali sme tým, že sme hneď prvý učebný deň zamorili celú školu dymom. Niežeby naschvál, ale práve sme sa prvýkrát zoznamovali s novým predmetom - chémiou a skúmali sme vlastnosti ohňa a horenia rôznych materiálov. Mnohými ďalšími chemickými pokusmi sme boli očarení až fascinovaní.

Zaujala nás i fyzika, kde sa nám napr. podarilo vyrobiť vlastnú batériu ako zdroj svetla tak, ako ju v dávnej minulosti kedysi zostrojil fenomenálny vedec a fyzik Volta. Silným zážitkom bola pre nás i camera obscura - predchodkyňa dnešných kamier, keď sme vonkajší svet za múrmi školy (stromy, autá, oblohu s mrakmi...) mohli vnímať vnútri v maličknej zatemnenej miestnosti veľmi jasne, vo farbách, ale "hore nohami" len vďaka malej dierke, ktorou prenikalo jediné svetlo dnu.

Na matematike sme sa prvýkrát zoznámili so zápornými číslami, výrazmi a rovnicami, na geometrii sme cibrili svoju predstavivosť rôznymi "strihaniaми" a posunmi útvarov v našich zošitoch, či výpočtami ich obvodov a obsahov.

O zdravom spôsobe života a stravovania sme debatovali v rámci biológie, dejepis a tak trochu i zemepis bol venovaný veľkým zámorským objavom, kde sme spolu s dobrodružnými a odvážnymi objaviteľmi tiež objavili kus nového sveta a rozšírili si tým aj naše vlastné poznanie.

Veľmi peknou aktivitou boli projekty z literatúry, kde každý predstavil knihu, ktorú si sám vybral a ktorá ho niečím zaujala. Počas roka sme však nežili len školskými povinnosťami. Boli sme spolu na rôznych akciách - v kine, divadle, pozorovali a kreslili sme i západ Slnka na Kolibe a po prespaní v škole sme sa ráno o 4.30 vybrali pozorovať

a kresliť východ Slnka na Bratislavský hrad.

Tiež sme si spravili pekný vianočný večierok. Žiaci vyrobili počas hodín dreva pre prvákov drevené hračky.

Najviac sa nám však páčila naša škola v prírode, ktorá bola veľmi vydarená. Najskôr sme boli 5 dní v nádhornej prírode Českom raji, kde sme obdivovali krásne skalné mestečky i celý systém jaskýň. Mali sme tam aj celodennú orientačnú hru so vstupnými indíciami, ktorú si menežovali žiaci sami od chvíle, keď museli zistiť, kam sa vlastne majú vybrať, akými dopravnými prostriedkami a čo majú hľadať až po to, ako si majú rozdeliť peňažný balík, ktorý dostali na tento účel od učiteľov, aby sa mali za čo aj vrátiť, keďže

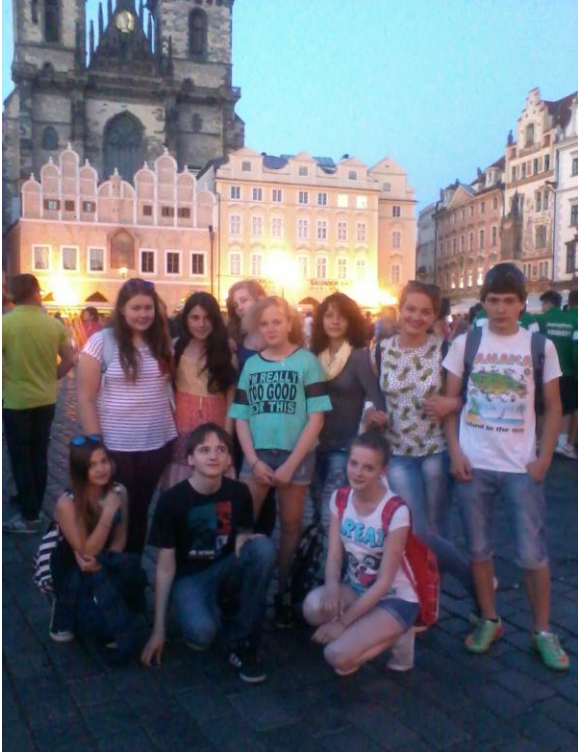

sa dostali až 40 km od našej chaty. Každá skupinka mala na starosti jednu oblasť výletu, ale museli sa zladiť spolu ako celá trieda. Učitelia boli s nimi len ako nemí svedkovia a do priebehu hry mohli zasiahnuť len v prípade najvyššej núdze. Pre siedmakov to nebolo vôbec jednoduché, ale zvládli to výborne.

Potom sme sa presunuli na 3 dni do Prahy, čo bol spočiatku trochu šok pre nás byť vo veľkomeste po pobyte v tichu krásnej prírody, ale dokázali sme sa pomerne rýchlo preladiť na čarovnú atmosféru, ktorú Praha v sebe má. Spoznávali sme ju i dôvernejšie cez vlastnú činnosť, pretože hlavný a spájací motív školy v prírode bolo vnímanie a kreslenie perspektívy v prírode i na budovách rôzneho stavebného štýlu od románskeho cez gotiku až po renesanšné stavby, ktorých je v Prahe naozaj dosť. Tak sme sa teda hocikde rozložili, posadali si na lavičky, schody či len tak do trávy a ponorili sa na hodinu i viac do kreslenia. Samozrejme, vzbudzovali sme tým občas aj patričný rozruch, keď si nás v Prahe fotili zahraniční turisti ako nevídanú atrakciu. Diela sa nám však vydarili výnimočné

Mali sme možnosť spoznať aj inú waldorfskú školu, konkrétne v Jinoniciach, keďže sme v nej 2 noci spali. Naši odvážni chlapci jednu noc prespali pod holým nebom v spacákoch na ich školskom dvore. Na záver sme sa už len posadili do vlaku, ktorý nás, spokojných a už aj mierne unavených, doviezol späť domov. Vo vlaku sa nám kúsok pred Bratislavou prihovarila bývalá misterka financií, ktorá v ňom cestovala tiež a povedala, že našich žiakov pozorovala už od nástupu do vlaku a veľmi sa jej páčilo, ako sa k sebe úctivo a pekne správali, že to sa len tak niekde nevidí. Potešilo nás to, lebo to len potvrdilo to, aký význam pre spoločenstvo má, keď sú deti spolu od prvej triedy a s 1 triednym učiteľom. Takáto vizitka našej triedy a vzájomného spoločného fungovania bola pekným záverom nášho siedmeho ročníka.

8. ROČNÍK

Spracovala triedna učiteľka Alena Klčová

V ôsmom ročníku sa od začiatku školského roka intenzívne pracovalo na divadle Rómeo a Júlia od Williama Shakespeara. Popritom si zvykali na nový spôsob hodnotenia, ktorý už smeroval k známkovaniu.

Počas roka sa ôsmakom podarilo zvládnuť všetky epochy v plnom rozsahu.

Na ručných prácach šili divadelné kostýmy, na dreve pracovali na rámoch kulís a na výtvarnej výchove k učivu pribudlo maľovanie kulís. Jedna hodina z hudobnej výchovy a časť hodín eurymie tiež podporili divadlo.

Od 15. 2. do 21.2. absolvovali žiaci lyžiarsky výcvik. Dopoludnia lyžovali a popoludní a večer prebiehal nácvik divadla individuálne, po scénach aj samostatnou prácou na osvojovaní si textu.

Divadlu žiaci venovali aj niekoľko piatkových popoludní, dve sa pretiahli až po sobotu so spaním v škole. Od 21. 4. prebiehal intenzívny týždeň celodňových nácvikov v škole a od 24. 4. v divadle, kedy už bolo večer prvé predstavenie. Na druhý deň dopoludnia bolo predstavenie pre školu a večer znova pre rodičov. 5. 6. - 7. 6. sme spolu s deviatakmi, ktorí nacvičili Kupca benátskeho, navštívili Dúhové divadlo v Písku a ukázali naše predstavenie na tejto prehliadke.

Okrem divadla sme mali prednášku s praktickými ukázkami ako sa správne líčiť a aké líčidlá je dobré používať, aby sme si zachovali svoje zdravie.

Ku Dňu Zeme sme mali ekologickú prednášku o činnosti organizácie Grenpeace priamo od jednej z jej členiek. Prednáška bola spojená s ekohrami a priestorom na otázky. Ako každý rok nás navštívil David Neubat, škótsky maliar a pracoval aj s ôsmakmi.

Na hudobnej s nami pracoval pán Moes, ktorého otec mal na našej škole koncert. Spoločne sme niekoľkokrát navštívili kino. Ako každý rok je úlohou ôsmakov pripraviť pre svojich mladších spolužiakov Jánsku slávnosť s hľadaním pokladu. Tohto roku to mali ôsmaci náročnejšie o prípravu a uskutočnenie dražby na podporu opravy jazierka.

Školský rok sme uzavreli dôkladným vyčistením triedy, vrátane maľovania.

9. ROČNÍK

Spracovala triedna učiteľka Ivana Bartovičová

Posledný školský rok týchto žiakov sa celý niesol najmä v nálade divadelnej hry Kupec benátsky. Túto Shakespearovu drámu si vybrali ešte v ôsmom ročníku a už počas prázdnin začali na nej individuálne pracovať. Spoločná práca ich spájala počas celého roka. Náviku sa venovali v rámci projektových hodín, spoločne sme trávili niekoľko víkendov i sviatkov. Pracovali sme nielen s textom hry, ale vyrábali a maľovali sme kulisy, navrhovali a šili dobové kostýmy, zháňali vhodné doplnky a rekvizity. Celoročné snaženie vyvrcholilo 30. mája predpremiérou pre žiakov školy v dopoludňajších hodinách a premiérou pre rodičov a rodinných príslušníkov o 17. h v divadle Elledance. Predstavenie sme zopakovali ešte 2x v telocvični školy v pondelok 2. júna.

A 5. júna sme sa spolu s ôsmakmi a ich predstavením Rómeo a Júlia vybrali na medzinárodný festival *Dúhové divadlo* do Písku v ČR, kde sme videli množstvo divadelných hier v podaní rovesníkov z waldorfských škôl v Česku a my sme po rokoch obohatili tento našimi vystúpeniami.

Ale celý rok sme sa aj učili. Začali sme epochou slovenského jazyka a literatúry. Pracovali sme s literárnym textom, začali sme románom, ktorého názov bol zatiaľ tajomstvom. Až postupne, keď sme sa zoznámili s hlavnou postavou a jej vonkajšou i vnútornou charakteristikou, prečítali niekoľko kapitol, sme prišli na to, že ide o román Frankenstein. Veľké prekvapenie, pretože z filmov o Frankensteinovi majú úplne iný zážitok ako z takto detailne prepracovanej charakteristiky jeho stvoriteľa. V tomto ročníku sa stretli na viacerých predmetoch s novými učiteľmi. Na matematike, dejepise, geografii, chémii, telesnej výchove, prácach na pozemku. V marci ich čakalo Testovanie 9, ktoré pomerne úspešne zvládli. Percentil 87,98 z matematiky a 83,06 zo slovenského jazyka a literatúry.

Pred prijímacími skúškami si ešte odskočili na týždeň na biofarmu k Bánovciam nad Bebravou, do dediny Libichava, kde sa venovali práci s pôdou, rastlinami, zberali ich na výrobu biopreparátov, opatrovali dobytok. Prijímacie skúšky robila asi tretina triedy na umelecké školy, tretina na gymnáziá a tretina na odborné školy a waldorfské lýceum do Prahy. Všetci žiaci sa dostali na vybrané školy.

Záver školského roka a zároveň ich štúdia na našej škole sa niesol najmä v divadelnej atmosfére, ale samozrejme, svoje dôležité miesto mali v predposledný týždeň aj prezentácie individuálnych projektov.

Deviatáci nám predstavili i menej známe záľuby, napr. parkour, čo zaujalo aj tých skôr narodených, ale mohli sme vidieť a počuť i umelecké témy, ekologické, športové, zdravotné, no i celkom osobné, napr. o tom, aké je to byť jedným z dvojčiat. Posledné minúty na našej škole, posledné vysvedčenia, posledné spoločné školské foto a rozlúčka deviatakov so všetkými učiteľmi. Každého s každým. Veľmi pekná záverečná bodka. Individuálna a zároveň spoločná. Veľa šťastia do vašich ďalších krokov v živote!

Naša trieda a proces integrácie

Spracovala Miroslava Heribanová

Školský rok 2013/2014 bol v znamení viacerých veľkých zmien, ale aj pravidelnej systematickej práce so ostatnými žiakmi. Najväčším zážitkom pre nás bolo otvorenie špeciálnej triedy pre deti s mentálnym postihnutím. Triednou učiteľkou sa stala Martina Krivošová. Do triedy napokon nastúpili 4 z plánovaných 5 dievčat. Spočiatku sme riešili problém organizačného zabezpečenia popoludňajšieho času. Preto som v klube zostávala väčšinu času ja. Napokon sme po mesiaci prijali mladého muža - Martina Malgota, ktorý sa ukázal, ako veľmi vhodný kandidát a výborný, trpezlivý sprievodca pre naše deti. Triedu sme si interne nazvali "Naša trieda" a čoskoro sa stala srdcom celej školy.

Počas prázdnin sme sa ako učitelia dôkladne pripravovali. Na stretnutí triednych učiteľov, ako aj na augustových konferenciách sme hrali sociálne hry, aby sme vedeli triednym kolektívom lepšie priblížiť inakosť. Po návšteve nášho školského poradcu z Holandska sa nám podarilo získať dar z Holandska, ktorý plne pokryl zvýšené náklady spojené s touto triedou. Mohli sme urobiť konkurz na terapeutov, ako aj kúpiť nábytok, pozvať mentora z Rakúska, ale najmä zaplatiť asistenta. Bez neho by sa nemohla uskutočniť hlavná idea nášho pionierskeho projektu a to je - Integrácia do kolektívu rovesníkov. Žiačky našej triedy sú rôzneho veku, preto rozprávanie príbehov, ako aj niektoré zážitky z vyučovania by sme im nemohli sprostredkovať primerane ich potrebám. Zároveň zážitok stretnutia sa s veľkým kolektívom bežných detí by im zostal nedostupný. Po prijatí asistenta do "Našej triedy" sme mohli uskutočniť množstvo hodín v triednych kolektívoch. Najkrajšie zážitky mali "Naši" zo stretnutia so štvrtákmi, kde sa hrali hry s celou triedou.

Zároveň sme začali spoluprácu s mentorom z rakúskeho zariadenia, ktoré je podobného typu ako camphill - Michaelom Mullanom. Navštívil nás dva-krát do roka a priniesol veľa inšpiratívnych pohľadov a nápadov.

Už spomínaný školský poradca z Holandska Gunnar Gijbells navštívil po dlhšom čase školu spolu so svojou dcérou Myrthe. Cieľom návštevy boli najmä kooperatívne formy vyučovania. Počas ich návštevy boli na viacerých hospitáciách v triedach. Po popoludniach a večeroch sme organizovali seminár s tematikou kooperatívneho vyučovania pre našich učiteľov, ktorý bol otvorený aj návštevám iných učiteľov. Seminár mal veľký úspech, získali sme mnoho inšpirácie do ďalšej práce.

Minulý rok sme začali cvičiť metódou INPP. Pokračovali sme aj tohto roku. Štvrtácka trieda bola, napriek tomu, že je v nej veľa chlapcov, veľmi odhodlaná a disciplinovaná. Spolu s triednou učiteľkou sme vyvinuli mnoho nových spôsobov ako tieto cviky deťom prinášať, ako ich nadchýnať a zároveň rytmicky pravidelne viesť.

V prvom ročníku prebehol zaujímavý experiment - po dlhšom čase sme robili s celou triedou grafomotorický tréning ako prevenciu zlozvykov v držaní písadla. Tréning viedla najmä pani učiteľka Alena Klčová s triednou učiteľkou Denisou Mátrayovou a so mnou. Mnoho detí v priebehu tréningu viditeľne zmenilo štýl písania, a niektorí aj úchop písadla. Tento tréning bol výbornou prípravou pre písanie. Tento ročník po prvý krát v histórii waldorfskej školy začal písať písaným písmom v prvom ročníku. Mnoho diskusií a priprav tomu predchádzalo, ale výsledok je úžasný. Deti píšu krásne, a aj úprava v zošitoch je omnoho krajšia ako v iných prvých ročníkoch.

Za zmienku stojí ešte aj projekt, ktorý sme uskutočnili spolu s deviatym ročníkom. Bola to diskusia na tému inakosť ako jedinečnosť. Viedol diskusiu spolu s nami aj mentor špeciálnej triedy Michael Mullan. Snažil sa žiakov vyzvať k diskusii otázkou, či ľudia s handicapom sú jedineční. Pravdaže to spočiatku vyznievalo v neprospech ľudí s postihnutím, avšak po mnohých osobných príbehoch, po príbehoch z paraolympiády, sa rozhovorili aj žiaci, ktorí mali osobné zážitky so deťmi, ktoré "sú iné" a napokon sme všetci dospeli k súhlasu, že postihnutie skutočne môže znamenať jedinečnosť.

Ku koncu roka sme zažili jedno pekné popoludnie s Perom Živým, ktorý priniesol nové hry zo Solviku. Intuitívna pedagogika zažíva mať aj u nás na škole svojich prívržencov. Na tento seminár však prišlo aj veľa učiteľov u iných škôl. Zažili sme mnoho zábavy, ale sme sa aj inšpirovali do práce s deťmi. Viaceré hry bolo potom možné vidieť v triedach.

Projekt medzitriedne čítanie sa tohto roku uskutočnil medzi tretím a piatym ročníkom. Trval len krátko, ale zato si viaceré deti stihli prečítať celú knihu Môj dedko čerešňa.

Z pravidelných činností počas roka by som chcela spomenúť prácu pani učiteľky Xénie Činčurovej, ktorá sa celý rok venovala dievčatám siedmačkám s poruchami čítania a porozumenia čítanému. Na príbehoch a na tvorbe príbehov si zároveň nenápadne rozširovali svoju slovnú zásobu, prehľad o gramatike, či schopnosti vnímať, tvoriť a rozumieť písaný text.

Pani učiteľka Renáta Kubečková pracovala so skupinkou piatakov. Ergoterapeutické pracovné stretnutia mali vo veľkej obľube. Mnoho činností malo na nich vysoko motivačný charakter, zároveň však kultivovali svoje pohybové schopnosti.

Skupinku štvrtákov sme videli v našej miestnosti dva-krát. Raz so mnou a raz s pani psychologičkou. Intervenčné činnosti na podporu dysgrafie teda zažívali dva-krát iným spôsobom. Títo chlapci boli veľmi nadšení a často chodili aj cez prestávky sa pýtať, či nemáme pre nich nejakú prácu.

Mnoho zážitkov v individuálnych a skupinkových stretnutiach by stálo za opis. Práca s deťmi, ktoré majú ťažkosti v učení je vždy pre mňa zdrojom veľkých inšpirácií a radosti.

Ukončila by som zmienkou prípravy na rodičovský seminár. Tohto roku som si uvedomila ako veľmi mi chýbala väčšia spolupráca s rodičmi. Preto som začala ku koncu roka tvoriť ponuku pre rodičov s deťmi, ktoré majú ťažkosti v učení. Seminár bude prebiehať dva-krát mesačne a už sa teším na túto novú pioniersku aktivitu v našom terapeutickom tíme.